

Neutralisering af kaniner og marsvin (del 1)

Femte afsnit i en artikelserie om de eksotiske dyr i klinikken. Det vil være en kombination af vejledning i fodring og pasning samt hyppige lidelser og cases.

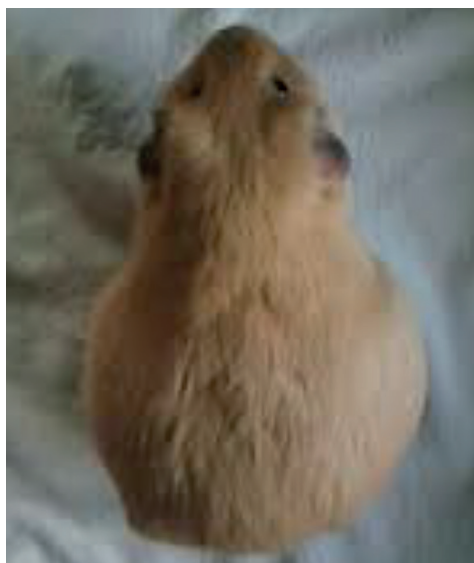
Af: Mette Louise Halck, Dyrlæge,
Anicura Københavns Dyrehospital

Marsvin og kaniner præsenteres ofte i klinikken for neutralisering. Det er ikke for sjov at udtrykket: "Avle som kaniner" blev opfundet. Men er der andre grunde til at neutralisere disse patienter end blot for at undgå uønskede unger?

Sterilisation af hunmarsvin

Der er så absolut god grund til at sende hunmarsvin under kniven. Ovariecyster hos hunmarsvin er et meget hyppigt fund. Et studie fra 2003 viser at 92% af hunmarsvin over 2 år har cyster, mens prævalensen er 53% hos hunner under et år. Prævalensen varierer fra studie til studie, men der er ingen tvivl om, at det er en langt hyppigere patologi end klinisk diagnose.

Symptomerne kan være uspecifikke såsom nedstemthed, perioder med smerter,

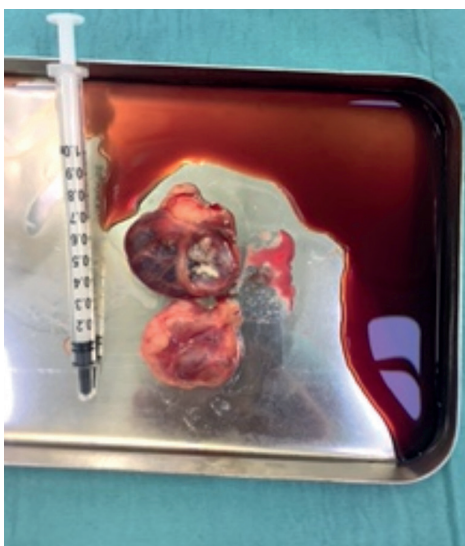
intermitterende blødning og pæreformet udseende. Jeg har endnu til gode at se det helt klassiske skoleeksempel med symmetrisk ikke-kløende alopeci af flankerne. Det fornævnte studie viser, at kun 8% af hunnerne med cyster havde alopeci. Ovariecyster kan derfor langt fra udelukkes, selvom dyret ikke præsenterer sig med alopeci. Med øvelse kan man lære sig at palpere større cyster (fra ca 1cm), og det bør være den del af enhver klinisk undersøgelse af et hunmarsvin. Støt marsvinet med den ene hånd og tag blidt om abdomen med den anden, således at tommelfingeren er dorsalt, og de fire resterende fingre peger ventralt. Før nu forsigtigt de fire fingre ventralt fra midtlinjen mod columna og palper lateralt. Gentag i den anden side med den anden hånd. Størrelsen af cysterne kan variere fra få millimeter til flere centimeter. Ligeledes kan de variere fra gang til gang, da cysterne kan springe, og størrelsen derved mindskes. Dette er smertefuldt, og ejere vil ofte observere periodevis nedstemthed. Dette kan også opleves som periodevis aggression imod artsfæller. Enhver palpation skal foregå meget forsigtigt, da organerne er meget skrøbelige. Er man i tvivl, eller har man brug for at få bekræftet sin diagnose gøres dette med ultralyd.

Når diagnosen er stillet, findes der flere muligheder. Den ene er løbende hormoninjektioner. Dette kan kombineres med løbende aspiration fra cysterne. Effekten er dog varierende og midlertidig. Derfor er ovariehysterektomi at foretrække. Hvis

skanningen ikke viser forandringer i uterus, eller man ønsker et mindre indgreb, er ovariektomi at foretrække. Dette gøres ved bilateralt flankesnit. Efter lokalbedøvelse med lidokain lægges en incision på 1,5-2cm i flanken bag det bagerste ribben og i caudoventral retning. Ved stump dissektion er man hurtigt inde i abdomen, og lige her ligger ovariet. Ved store cyster aspireres så meget væske som muligt for ikke at øge incisionens størrelse. Der liggeres med vicyl 3-0 eller kirurgiske titanium klips, og tjekkes for blødning. Herefter sutureres der i 2 eller 3 dag, med en intrakutan suturering som den sidste. Derefter gentages proceduren i den anden side. Dette er et meget hurtigt og ukompliceret indgreb. En del af uterus kan visualiseres, men cervicale forandringer er ikke til at se. Risikoen ved denne operationsmetode er derfor, at man efterlader f.eks. uterint neoplastisk væv. Ved mistanke om forandringer i uterus bør der foretages ovariehysterektomi gennem midtlinje insicion.

Case

På billedet ses cysterne fra et 4 år gammelt marsvin der præsenterede sig med nedstemthed, oppustethed og smerter i abdomen. Ved palpation fandtes bilaterale cyster på hhv. 5 og 6 cm. Der blev aspireret over 12 ml fra hver cyste intraoperativt inden ovarieektomi. Ejer ønskede ikke histopatologi, men ved palpation af vævet

kunne palperes calcifikationer. Marsvinet er postoperativt kommet sig fuldstændigt, og viser ikke længere tegn på smerter.

Grundet den meget høje prævalens af ovariecyster hos marsvin, anbefales profylaktisk ovariektomi eller ovariehysterektomi. Da der er observeret cyster på dyr helt ned til 7 måneder, bør dette foretages, når dyrene er under et år. Det skal desuden tages i mente, at marsvin er byttedyr, og derfor er ekstremt gode til at skjule tegn på sygdom og smerte. Et marsvin med cyster behøver derfor ikke have kliniske symptomer på ubehag, før det er indiceret at operere.

Fortsættes i næste nummer...